

Forslag

til

Lov om statstilskud til landbrugskursus m. m.

Fremsat den 7. oktober 1959 af *landbrugsministeren*.

§ 1. Landbrugsministeren bemyndiges til at anvende indtil 200 000 kr. årlig som tilskud til følgende af landboforeninger og husmandsforeninger afholdte eller godkendte kursus:

- a) Landbrugsfaglige kursus,
- b) Kursus i landbrugets bierhverv, herunder havebrug, frugtavl, fjerkræavl, kavinavl og biavl,
- c) Andre kursus af betydning for landbrugserhvervet,
- d) Husholdningskursus og kursus i husmodergerning i øvrigt.

Den pågældende bevilling kan anvendes dels som tilskud til ubemidlede deltagere i kursus (skolekursus) af mindst 4 og højst 14 dages varighed på dertil af landbrugsministeriet godkendte skoler, dels som tilskud til landboforeninger og husmandsforeninger til hel eller delvis dækning af disses udgifter ved afholdelse af kursus (foreningskursus) for ubemidlede eller som tilskud til ubemidlede deltagere i sådanne kursus. Tilskud til kursusdeltagere må ikke overstige disses direkte udgifter ved deltagelsen i det pågældende kursus.

Når særlige forhold taler derfor, kan landbrugsministeren tillade, at fornævnte regel om varigheden af et kursus fraviges.

§ 2. Fordelingen af bevillingen mellem de enkelte landsdele foretages af landbrugsministeren.

Inden for hver landsdel foretages fordelingen af de bevilgede beløb af et udvalg på 3 medlemmer, hvoraf formanden vælges af landbrugsministeren. Af de 2 andre medlemmer vælges det ene af landsdelens samvirkende landboforeninger (på Bornholm af Bornholms landøkonomiske Forening), det andet af de samvirkende husmandsforeninger i landsdelen. Fordelingen foretages efter regler, der fastsættes af landbrugsministeren.

§ 3. Udgifterne ved de i § 2 omhandlede udvalgs virksomhed godtgøres efter bestemmelser, der fastsættes af landbrugsministeren.

De til dækning af udgifterne fornødne beløb bevilges på de årlige finanslove.

§ 4. Denne lov, der ikke gælder for Færøerne og Grønland, træder i kraft den 1. april 1960. Fra samme tidspunkt ophæves lov nr. 100 af 8. maj 1908 om statstilskud til landbrugskursus.

De skoler, der er godkendt til afholdelse af kursus i henhold til den hidtidige lovgivning om statstilskud til landbrugskursus, anses som godkendt i henhold til nærværende lovs bestemmelser.

Bemærkninger til lovforslaget.

Siden 1902 har der i henhold til særlig lovgivning været ydet statsstøtte til kortvarige landbrugskursus og kursus i landbrugets bierhverv.

Efter den nugældende lov — lov nr. 100 af 8. maj 1908 om statstilskud til landbrugskursus — kan der anvendes

a) indtil 5 000 kr. årlig til uddannelse af trængende landvæsenselever hos praktiske landbrugere (§ 1),

b) indtil 50 000 kr. årlig til understøttelse af ubemidlede deltagere i landbrugskursus og kursus i landbrugets bierhverv afholdt på dertil af landbrugsministeren godkendte skoler (§ 2) samt

c) indtil 15 000 kr. årlig til understøttelse af ubemidlede deltagere i såkaldte vandrende landbrugskursus og husholdningskursus (§ 3).

Fordelingen af de under b) og c) omhandlede understøttelser foretages inden for hver landsdel af et udvalg på 3 medlemmer, hvoraf formanden vælges af landbrugsministeren, medens de 2 andre medlemmer vælges af henholdsvis landsdelens samvirkende landboforeninger (på Bornholm af Bornholms landøkonomiske Forening) og de samvirkende husmandsforeninger i landsdelen. Fordelingen af bevillingerne mellem de enkelte landsdele foretages af landbrugsministeren.

Udgifterne til kursusudvalgenes virksomhed, herunder dagpenge og befordringsgodtgørelse til udvalgenes medlemmer, bevilges på de årlige finanslove.

Da bestemmelserne i loven af 1908, som det fremgår af det efterfølgende, i forskellige henseender må anses for utidssvarende, og da en ajourføring af grundlaget for den nuværende tilskudsordning også af andre grunde må anses for ønskelig, har landbrugsministeriet efter forhandlinger med kursus-

udvalgene, De samvirkende danske husmandsforeninger og De samvirkende danske landboforeninger udarbejdet nærværende forslag til en ny lov om statstilskud til landbrugskursus m. m.

Medens der har været stigende behov for tilskud til de af lovens §§ 2 og 3 omfattede kursus, er der ikke længere noget grundlag for at opretholde bestemmelsen i § 1 om støtte til uddannelse hos praktiske landbrugere, idet der gennem en lang årrække ikke har været indgivet andragende om tilskud til dette formål. Bevilling hertil har senest været optaget på finansloven for 1931-32.

Det ved 1908-loven fastsatte maksimum for bevillingerne til skolekursus, 50 000 kr. årlig, har været uændret siden lovens ikrafttræden. Derimod har maksimum for bevillingerne til vandrende kursus og husholdningskursus med hjemmel i de årlige bevillingslove siden finansåret 1943-44 været forhøjet med 13 000 kr. til 28 000 kr.

Ud over de i henhold til loven af 1908 bevilgede midler har der af landbrugsministeriets andele i landbrugslotteriets overskud gennem adskillige år været ydet tilskud til kursusunderstøttelser. Disse tilskud har været anvendt efter samme retningslinier som angivet i loven. Den af landbrugslotteriets midler ydede støtte til kursusarbejdet vil for 1959-60 udgøre 172 000 kr., og den samlede årlige tilskudsydelse til dækning af kursusudgifter beløber sig således til 250 000 kr., hvortil kommer de til dækning af kursusudvalgenes administrationsudgifter bevilgede beløb.

Gennem de sidste 3 år har der af landbrugsministeriet været stillet følgende beløb til rådighed for det omhandlede kursusarbejde:

Til understøttelser		Ialt	Til dækning af administrationsudgifter
Af statskassen (bevillingstal)	Af lotterimidlerne		(regnskabstal)
kr.	kr.	kr.	kr.
1956-57 . . .	78 000	112 600	17 591
1957-58 . . .	78 000	137 800	18 215
1958-59 . . .	78 000	156 000	18 638

Selv om bevillingerne i henhold til loven af 1908 som nævnt er blevet suppleret med tilskud af landbrugslotteriets overskud, må de nuværende beløbsgrænser anses for utilstrækkelige, idet der er behov for væsentlig større støtte til kursusarbejdet, end de nuværende bevillinger og de af lotteriets overskud til rådighed værende beløb tillader. Det er således

ikke muligt med de nuværende tilskud at afholde så mange kursus, som landbo- og husmandsforeningerne kunne ønske, lige så lidt som udgifterne ved de afholdte kursus kan dækkes i det omfang, som det må anses for ønskeligt. Det i loven fastsatte maksimum for statens årlige tilskudsydelse foreslås derfor forhøjet fra 78 000 kr. til 200 000 kr. De af

statskassen bevilgede midler agtes fortsat suppleret med tilskud af landbrugslotteriets overskud.

De i henhold til loven bevilgede statstilskud til kursusunderstøttelser fordeler sig med ca. 64 pct. på skolekursus og med ca. 36 pct. på andre kursus. Da det indbyrdes forhold imellem behovet for midler til de to kategorier af kursus imidlertid er varierende, anser landbrugsministeriet det ikke for hensigtsmæssigt at opretholde en lovmæssig fastsat fordeling af den samlede bevilling mellem skolekursus og andre kursus, hvorved i øvrigt bemærkes, at der ikke for så vidt angår de af landbrugslotteriets midler bevilgede beløb har været fastlagt en bestemt fordeling mellem de to slags kursus.

Ved administrationen af den gældende lov er der undertiden blevet forelagt landbrugsministeriet tvivlsspørgsmål med hensyn til afgrænsningen af den undervisning, hvortil der kan ydes støtte. Bl. a. under hensyn hertil er det fundet ønskeligt i § 1 nærmere at præcisere området for den tilskudsberettigede undervisning. Der er ikke herved tilset nogen ændringer i forhold til de gældende bestemmelser.

Den nugældende lovs § 2, stk. 1, vedrørende understøttelse af ubemidlede deltagere i skolekursus omfatter kun kursus af en varighed fra 8 dage til 1 måned. Udviklingen — herunder navnlig forbedringen af folkeskoleundervisningen — har imidlertid medført, at der ikke længere er behov for kursus af en sådan varighed som forudsat ved lovens udarbejdelse. Hertil kommer, at nutidens husmænd gennemgående har større og mere intensivt dyrkede bedrifter end tidligere tiders husmænd, hvorfor det er vanskeligt for husmænd nu til dags at være borte fra hjemmet længere tid ad gangen. Flertallet af de nu gennemførte skolekursus har kun en varighed af 5 dage, og det er derfor nødvendigt at foretage en ajourføring af bestemmelserne på dette punkt. I det foreliggende forslag er varigheden af skolekur-

sus fastsat til mindst 4 dage og højst 14 dage, tilmed med en dispensationsmulighed for ministeren.

Ifølge den gældende lovs § 2, stk. 1, skal en skole for at opnå godkendelse til afholdelse af landbrugskursus have været i virksomhed 1 år og have mindst 2 faste lærere, som kan undervise i hovedfagene på de kursus, som skolen agter at afholde. Efter hidtidig praksis forelægges andragender om godkendelse af skoler til afholdelse af landbrugskursus undervisningsministeriet, inden der fra landbrugsministeriets side tages stilling til dem. Under hensyn hertil finder man det unødvendigt i loven at opstille nærmere betingelser for godkendelsen af skoler.

Fordelingen af den samlede bevilling til understøttelser mellem de enkelte landsdele skal ifølge den nugældende lovs § 2, stk. 2, foretages af landbrugsministeren „væsentlig i forhold til tallet af de i det foregående år i hver landsdel modtagne ansøgninger, som opfylder betingelserne for at kunne bevilges“. Efter den for tiden fulgte praksis foretages fordelingen mellem de enkelte landsdele på grundlag af antallet af kvalificerede ansøgere i de til enhver tid værende 3 sidste finansår. Man kan imidlertid ikke se bort fra, at det kan være ønskeligt at ændre grundlaget for fordelingen, f. eks. således, at bevilingerne til de enkelte landsdele ikke ændres fra år til år efter bevægelserne i ansøgerantallet i det eller de nærmest forudgående år, men lægges fast for en vis periode ad gangen. Under hensyn hertil finder man det hensigtsmæssigt at undlade en lovmæssig fastlæggelse af fordelingsgrundlaget.

Kursusudvalgenes administrationsudgifter, der godtgøres efter regning i henhold til regler, der er fastsat af landbrugsministeriet, omfatter navnlig dagpenge og befordringsgodtgørelse til udvalgenes medlemmer, honorarer til sekretærer og formænd, tryknings- og annonceudgifter, porto samt kontorleje og telefonudgifter.